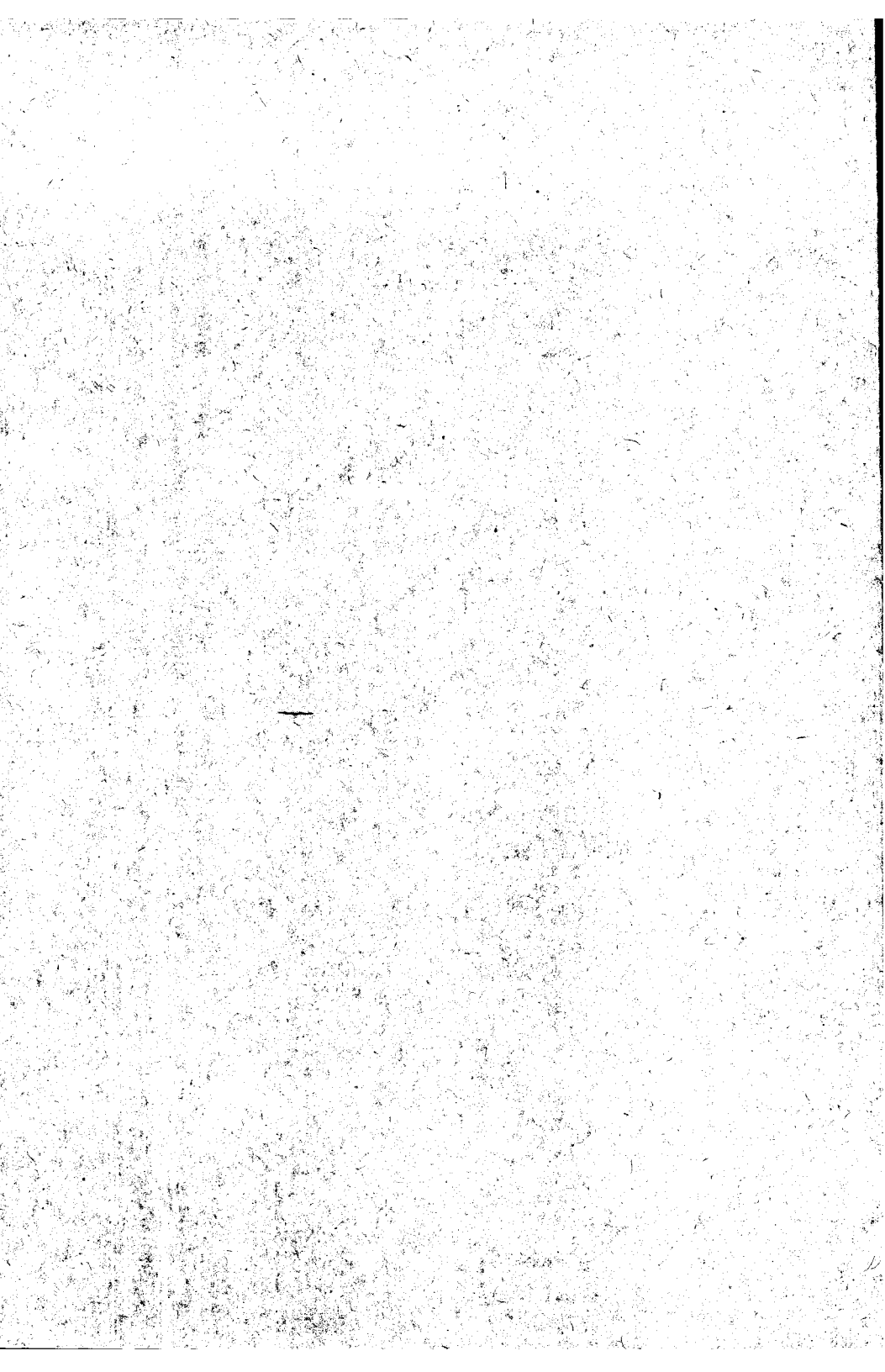

KOULU JA
MENNEISYYS

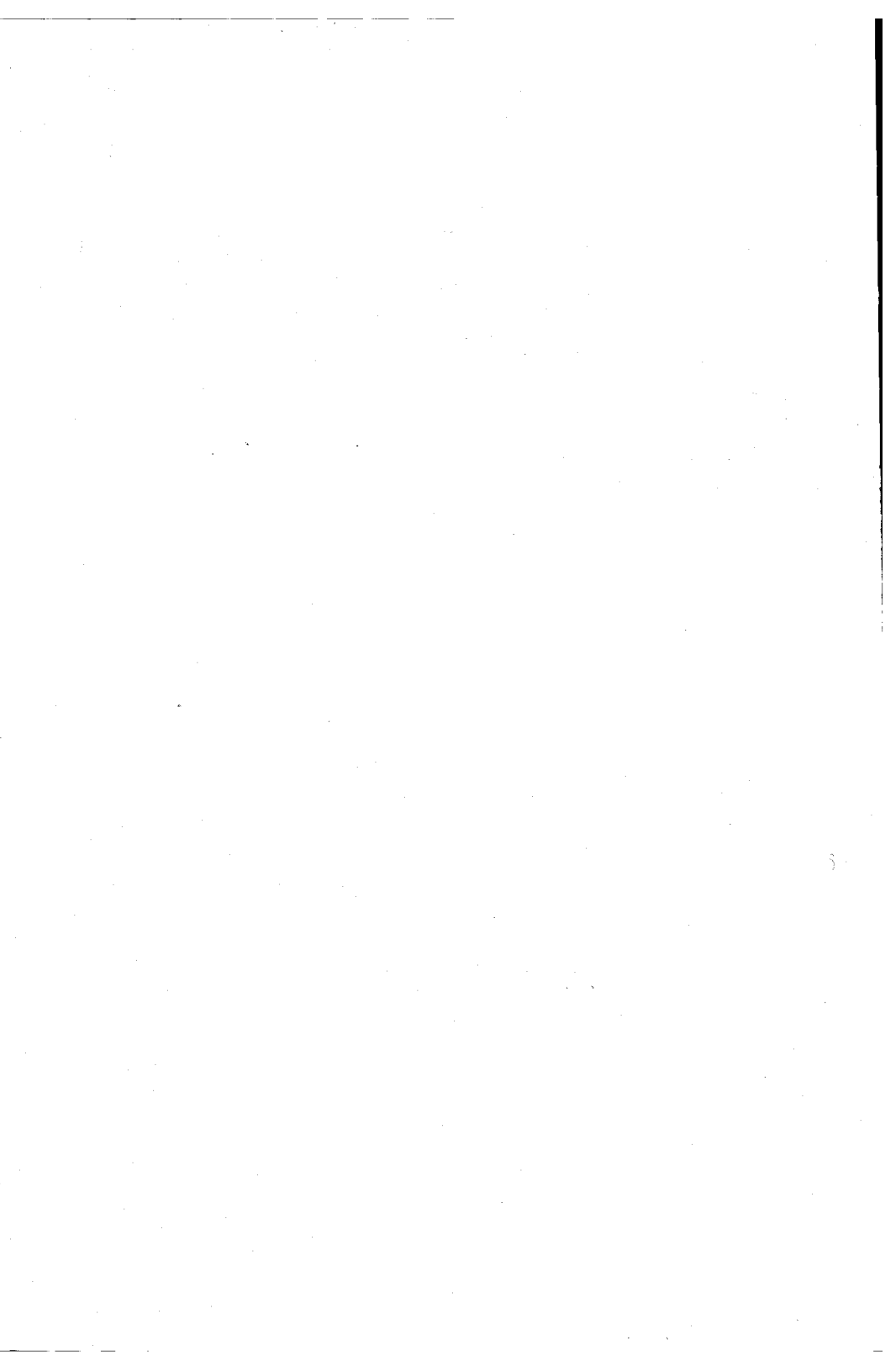
XIII

KOULU JA MENNEISYYS

XIII

KOULU JA MENNEISYYS

SUOMEN KOULUHISTORIALLISEN SEURAN

VUOSIKIRJA 1960–1961

XIII

HELSINKI 1961

Vuosikirjaan Koulu ja menneisyys XIII saaduista kirjoituksista esittää Suomen Kouluhistoriallinen Seura parhaat kiitokset kirjoittajille. Seura esittää myös kunnioittavat kiitokset Opetusministeriölle, joka on myöntänyt varat tämän vuosikirjan julkaisemista varten.

Helsingissä maaliskuun 15 päivänä 1961.

SUOMEN KOULUHISTORIAALLINEN SEURA

KOULU- JA MENNEISYYS XIII

IX

Toimituskunta:

Urho Somerkivi

E. O. Kuujo

Santeri Liikkanen

Eino Viitasaari

Sven Gladh

Vuosikirja XIII (1961)

S I S Ä L L Y S

V. A. Nordman, Adolf Voldemar Streng ja Aukusti Juhana Mela	s. 7
Ritva Dahl, Venäjän kielen opetus Suomen oppikouluissa ensimmäisellä sortokaudella	42
J. Vainio, Vaasan suomalaisen lyseon ja Borgå lyseumin kirjeenvaihdosta vv. 1890—92	s. 170

LUETTELO EDELLISTEN VUOSIKIRJOJEN
KIRJOITUKSISTA

VUOSIKIRJA I (1935)

Alkusanat.

- A. R. Cederberg, Kouluneuvos Einar Fieandt.
Kurt H. Erwald, A. J. Mela.
J. A. Wecksell, A. J. Mela.
Hanna Kallio, Vanhoja koulumuistoja.
Heikki Impivaara, Pari piirrettä Raahen koulusta.
Reino Rautavaara, Piirteitä Oulun triviaalikoulun historianopetuksesta viime vuosisadan alkupuolella.
Juuso Mustonen, Inkerin kansanopetuksen alkuvaiheita.
E. O. Stenij, Sata vuotta ammattiopetuksemme vaiheita.
Heikki Terho, Haminan saksalaisen alkeiskoulun oppilasmatrikkelit.
Suomen kouluhistoriallisen seuran säännöt.

VUOSIKIRJA II (1936)

- R. A. Mäntylä, Kansanopetuksesta Tornion kaupungissa 1700- ja 1800-luvulla.
V. R. Lehtonen, Alemman maanviljelysopetuksen alkuvaiheista Suomessa.
Olga Moberg, Helsingin kansakoulujen alkuajoilta I.
Maiju Kantele, Helsingin kansakoulujen alkuajoilta II.
Impi Siukonen, Muistoja Amanda Packalénista.
I. Warttainen, Kyllätään kasvatuslaitos 100-vuotias.
Juuso Mustonen, Sunnuntai- eli pyhäkoulut Inkerissä.
Uuno Pulkkala, Kristiinankaupungin pedagogio.

VUOSIKIRJA III (1937)

- A. J. Cederberg, Suomen kouluhistorian tärkein tehtävä.
A. J. Tarjanne, Koulumuistoja kuuden vuosikymmenen takaa.
August Alho, Turun kaupungin kouluja viime vuosisadalla.
Väinö Vaara, Muuan poikkeuksellinen koulun taloussuunnitelma.
Matti Koskenniemi, Lukiolaiselämää Turussa 1880-luvulla.
V. Ahokanta, Muistelmia Lappeenrannan sunnuntaikoulusta.

VUOSIKIRJA IV (1938)

- Kustaa Hautala, Piirteitä Oulun oppikouluoloista 1822—1843.
V. Ahokanta, Lappeenrannan käsityöläiskoulun vaiheet.
Santeri Liikkanen, J. V. Snellman ja kansakoulu.
Kalevo Kaartinen, Ekaterinan eli Huutokosken koulu.
Antti Inkinen, Suomalainen koululaitos Pietarissa.
Niilo Liakka, Muisteloja Tornion ala-alkeiskoulusta 1870-luvulta.

VUOSIKIRJA V (1939)

- J. H. Ollikainen, Leppävirran vanhemmasta kansakouluopetuksesta.
V. Ahokanta, Sortavalan vanhemmat ammattikoulut.
Niilo Liakka, Oulun suomalainen yksityislyseo 1874—1890.
M. O. Karttunen, Etelä-Pohjanmaan ensimmäisen kansakoulun perustaminen.

VUOSIKIRJA VI (1944)

J. H. Ollikainen, Leppävuiran kansakouluolojen kehitys 1800-luvun viimeisillä vuosikymmenillä.
Erkki Paasikallio, Ahlmanin pitäjänkoulujen alkuvaiheet.
Vilho H. Kivioja, Muistelmia Teuvo Pakkälästä opettajana.
Heikki Hosio, Punkalaitumen koululaitoksen alkuvaiheet.
Aili Wallin, Kouluhistoria ja matrikelit kaupungeittain ja kunnittain.

VUOSIKIRJA VII (1948)

Olli Lokki, Piirteitä aritmetiikan opetuksesta Suomessa vuoteen 1841 asti.
H. K. Erviö, Narvan suomalaisen kirkkokoulun vaiheita.
Jouko Palonen, Valtion oppikoulujen opettajien palkkauksen pääkohdittainen kehitys 1800-luvulla.
Viljam Ahokanta, Ammattiopetuksen vaiheita Joensuussa.

VUOSIKIRJA VIII (1950)

Aukusti Salo, Suomen kasvatustieteen harrastuksen ja tutkimuksen elvyttäminen.
Urho Somerkivi, Sunnuntai-koulujen perustamisesta.
Santeri Liikkanen, Piirteitä Itä-Suomen kansanopetusoloista 1700-luvulla.
Kustaa Hautala, Muuan kouluriita Oulussa 1860-luvulla.
Aarne B. J. Vartiainen, Kylliään eli Uudenkartanon kasvatuslaitos 1829–1901.

VUOSIKIRJA IX (1955)

Eino Viitasaari, Suomen Kouluhistoriallinen Seura 20-vuotias.
Urho Somerkivi, Suomen kansanopetuksen nousu 1840-luvulla.
E. O. Kuujo, Häminan kadettikoulun pedagogisesta yhdistyksestä 1870-luvulla.
Aimo Hatila, Miten Helsingistä tuli Suomen johtava koulukaupunki.
W. Rantoja, Isonkyrön kansanopetuksen alkuvaiheet.
Mikko Rusama, Helsingin vaatturiammattikoulun perustamisvaiheita.
Nehemias Rautonen, Multian Kirkonkylän kansakoulun perustaminen.
Aimo Hatila, Bell-Lancasterin vuoro-opetusjärjestelmä Suomessa.
Eino Viitasaari, Katsaus.

VUOSIKIRJA X (1957)

Eino Viitasaari, Kasvatustieteellisen keskuslaitoksen perustamissuunnitelmien historiaa.
Sinikka Lipponen, Suomen opettajakunta suuren pohjan sodan aikana.
Erkki Lahdes, Ahlmanin koulujen ensimmäisten opettajain valinta.
Akseli Salokannel, Piirteitä Vanajan kansanopetuksesta.
E. V. — Katsaus Suomen Kouluhistoriallisen Seuran toimintaan.

VUOSIKIRJA XI (1958)

Antti Inkinen, Suomalaisen nuorison opinkäyntiä Pietarissa venäläisen valtakauden aikana.
Armas Vuoristo, Papiston suhde kansakoulukysymykseen 1800-luvun alusta kansakoulun perustamiseen.

VUOSIKIRJA XII (1959)

Jaakko Linnankivi, Reginan koulu Anjalan pitäjänkouluna.
Alpo K. Rapila, Piirteitä kansakoulunopettaja Antti Tarkkasen elämäntyöstä.